

Första roten, tomt 14

Kvarteret Larmtrumman

Trettonde roten 1637–57

Södra sidan Korsgatan– Västra Hamnen

Femte roten 1657–70

Peter Speleman R13 1639–40, 1644–45, 1648. 1650: 2 mtl, 1641–43, 1646–47, 1649, 1651: 3 mtl

Peter Musikant eller Peter Speleman R13 1652–54 3 mtl, 1655: 2 mtl

Också Arfved Gudmundssons gård

Påwel spelman R13 1650: 2 mtl

(Osäkert om dessa bodde här eller i någon granngård: se 1.13.)

Håkan Bengtsson saltmätare

1684–1703

Möjligen har denna gård bebotts av *Wilhelm Fellbier* (jämför gården öster härom). Den lagbjöds första resan den 11.2.1684 av *Håkan Bengtsson saltmätare* och sades då ligga på Vallgatan mellan sal rådman Arfwid Gudmundssons på östra och avlidne Jacob Lindsays hus å västra sidan. Gården hade han tillhandlat sig av *Daniel Andersson* för 250 d smt.

1701 ämnade saltmätaren Håkan Bengtsson gifta om sig med *Brita Hansdotter*. Han träffade då den 27 sept. en uppgörelse med sin måg *Sven Olsson saltmätare*, gift med hans enda dotter i första giftet. Till mågen och dottern upplät han den östra halvan av tomten, som hade bebyggt på Sven Olssons bekostnad. Håkan hade själv bebyggt den västra halvan. Detta gamla hus skulle han själv behålla under sin livstid. I tomtöreslängden skrives Brita Hansdotter som änka för gården men 1704 har hon avstått även den västra halvan till styvdottern *Elisabeth Håkansdotter*.

Skräddaren Erik Ahlberg bor 1715 hos Sven saltmålare, vars tomt detta år värderas till 200 d smt och gården till fulla 400. Hans änka *Kerstin (Christina) Danielsdotter* har övertagit gården 1717. Om en *piga Karin Andersdotter*, som bott i gården säges, att hon är död eller sjuk, ”bortförd på landet”. Där bor också *bokföraren Johan Guntell* med sin *hustru Greta Pärnsdotter* och *pigan Elin Andersdotter*. Christina Danielsdotter lånade 18.9.1721 100 d smt av *Sebastian Tham* för att återuppbygga sitt genom den stora vådelden uppbrända hus. Vid pantsättningen säges grannarna vara *Lars Börgesson* i öster och *snickaremästare Nils Maker* i väster. Halva gården ägdes 1725 av *skräddare Anders Rehn* (1717 bosatt i Petter Månsson Billmans gård 1.12 med sin hustru *Stina Bengtsdotter*). Där bodde också hos Sven saltmätares änka, *Sven Mures änka* och *skolapparen Johan Lijdhe*.

För att betala sin son *Daniel Svenssons* begravning tog Christina Danielsdotter 1726 ett lån på 132 d smt av *Christina Pehrsdotter*, som var gift med *snickaren mäster Anders Gustavsson*, när Christina Danielsdotter till dem pantsatte sin numera halva gård på Vallgatan. 1728 lånade hon 250 d smt av *skepparen Johan Lindberg* mot pantsättande av sin fasta egendom för att kunna utbetala sin styvson *gördelmakaren Petter Svenssons* innestående fädernesarv.

Saltmätareänkan Christina Danielsdotter lät 23.2.1730 första resan uppbjuda skraddaremästare Anders Rehns hus och gård på Vallgatan – tydligen härrörde hennes fordran 122 d 20 öre från den obetalta köpeskillingen. Men redan samma år lämnade båda gården, ty då lånade

hjulmakaren Ludvig Gutapfel

den 29.8.1730 100 d smt av fattighusmedlen och pantsatte *Jacob Bratt* hus och gård mellan mäs-
ter Nils Makers hus å västra och (*bildhuggaren*) *Petter Webers* å östra sidan. Anders Rehn var
död 1754. Petter Weber svarade 1737 tillsammans med Gutapfel för tomtöret. Den 2.5.1737 lät
kaptenen välborne herr *Samuel Christoffer von Schaffrath* uppbjuda bildhuggaren mäs-
ter Johan Petter Webers halva hus och gård på Vallgatan för en fordran på 478 d 31 öre smt. Denna östra
halva av gården ägdes 1745 av

järndragaren Lars Olsson.

Han pantsatte den 15.8.1749 sitt ograverade hus och tomt på Vallgatan till *fyrverkaren Petter
Aronsson* för ett lån av 230 d smt.

Enligt uppgift i domboken den 26.2.1750 hade svarvaremäster Martin Lundgren köpt järndraga-
ren Lars Olofssons hus på Vallgatan men köpet tycks inte ha fullföljts för att ringkarlen Isac
Jonsson trots att han var beordrad vägrade flytta. När saken behandlades den 7.4.1750 repre-
senterade Järndragaren Lars Olofssons *hustru Ingeborg Jonsdotter* sin sjuke man. Den 17.6.1751 upp-
bjöds järndragaren Lars Olofssons gäldbundna hus och gård första gången inför auktion
17.9.1751. Denna östra halva ägdes 1755 av *hustimmermannen Anders Ryberg*.

Ludvig Gutapfel, som ägde den västra delen av tomten var född 1700 och fick burskap i Göte-
borg 18.9.1733 som vagnmakaremästare. Han hade den 19.1.1729 gift sig med *Susanna Judith
Georgen*. Makarna avled båda 1744 – han begravdes den 13 april, hon en månad senare. Under
pågående inventering inför bouppteckningen den 21.5.1744 hade man inkallat *gesällen Jonas
Torngren* att sätta sig ned här i Göteborg som vagnmakare. Berg (II:3–4, 478) skriver att han,
eftersom det fanns svårighet att sälja vagnmakareredskapen fick löfte att erhålla gården för 500
daler och verktyg samt lager jämte all annan lösegendom för 520:16 d smt. Efterträdaren kallas
Hans H. Törnedahl i in-teckningshandlingarna, när det där berättas, att han hade köpt hus och
gård samt virke och vagnmakareredskap och lösören efter framlidne vagnmakaren Ludvig Gutap-
fel genom kontrakt med förmyndaren för de omyndiga barnen *sadelmakaremäster Christopher
Dehio*. Han pantade gården för sitt lån av 1 000 d smt. Men redan 1750 såldes den halva gården
på nytt, denna gång till *hovslagaremästare Håkan Selin (Saelin, Zelin)*, burskap 25.4.1746). Re-
dan samma år avled den nye ägaren och efterlämnade enligt bou 20.11.1750 i tillgångar 1 202 d
smt och i skulder lika mycket 1 204:17. Hans änka *Catarina Margareta Wessman* gifte om sig
med *hovslagaren Andreas Schmidt*, som den 30.3.1761 kunde låta göra följande upplysande upp-
bud:

”Första gången låter hovslagaren mäster Anders Schmidt uppbjuda ett uppå Vallgatan mellan
skraddaren Ljungquists hus och gård å östra och assistenten vid Ostindiska kompaniet Herr Jacob
Besiens gård å västra sidan beläget hus och gård, som dess företrädare i äktenskapet avlidne
vagnmakaren Hans Henrik Törnedahl den 19.2.1750 och Schmidt nu igenom giftermål med dess
änka tillfallit, och andra hälften såsom ”widerboende” av hustimmermannen Anders Ryberg för
1360 d smt inlöst enligt med Ryberg ingånget och av magistraten den 22 juni 1757 fastställd för-
likning, varande samma hus och gård, som nu utgör en hel tomt, även till närmaste grannar hem-
budin”.

Ganska snart tycks emellertid Andreas Schmidt ha sålt halva gården till

vagnmakare Christian Emmisch (också skrivet Emeke och Ömisch),

född 1711, död 1786, som 1765 står skriven för halva gården. Emmisch fick burskap 25.10.1765.

Bouppteckningen efter honom och hans hustru Hedvig, död 1769, begr. 3.8. gjordes först 1790. Den upptog hela gården – hus och gård på Vallgatan mellan saltmätare Holmgren i öster och f.d. handlanden Gabriel Ullman i väster. Emmisch hade blivit gesäll 6.10.1732 och hade lärt i staden Gross i Salzburg. Hans dotter *Brita Christina Emmisch*, född 6.7.1764, död 22.1.1838, gifte sig den 26.11.1786 (alltså efter faderns död) med *vagnmakare Erik Westring, född 1756.*

Hovslagaremästare Andreas Schmidt hade dött 7.3.1780 och hade på slutet ”svaga sinnen”. Catarina Margareta Wessman överlevde också honom och hade tydligen sålt sin halva till Emmisch. Eller till dem som 1785–87 bebodde den västra halvan av gården nämligen *hovslagaren Johan Widing* och *tunnbindaregesällen Matthias Holm*, vilka är skrivna för en fjärdedels gård var. Där bodde också *tenngjutaren Johannes Sundberg.*

I tomtöreslängden är vagnmakaren Erik Westring 1790–1802 skriven för $\frac{3}{4}$ gård och *hovslagaren Hans Clemensson* för en fjärdedel. Där bodde också 1802 *kopparslagare P.H. Klinkow.*

Sejlaren Joh. Christ. Hollwell uppbjuder gården 5.9.1803 och 4.2.1805. I tomtöreslängden 1803 skrives sejlaren Joh. C. Hollwell för $\frac{3}{4}$ av gården och det påpekas att ”Hovsmeden Hans Clementssons $\frac{1}{4}$ tillhör även Hollwell”.

Senare uppbud av 1.14

änkan Elisabeth Hedman

12.5.1817

handl Isac Clemensson

18.4.1836 o 11.12.1865

handl E A Törnsten